

Wijziging van de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en de Warmteregeling

Consultatieverslag - 22 maart 2023

1. Inleidend

Naam: Regeling van de Minister voor Klimaat en Energie tot wijziging van de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en de Warmteregeling in verband met het structureel maken van de tijdelijke wijziging voor de winterperiode '22/23 en verbetering van de gegevensuitwisseling tussen leveranciers en instanties ten behoeve van schuldhulpverlening

Van: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Type voorstel: ontwerp ministeriële regeling

Startdatum consultatie: 09-03-2023

Einddatum consultatie: 19-03-2023

Doel en vraagstelling

Het doel van de consultatie was om op antwoord op te halen op de volgende vragen:

1. Biedt de voorgenomen wijziging een voldoende mate van balans tussen bescherming voor de (klein)verbruiker en inspanning voor de energieleverancier om contractontbinding wegens wanbetaling, met als gevolg afsluiting, te voorkomen?
2. Is het uitwisselen van signalen tussen de leverancier en de instantie ten behoeve van schuldhulpverlening (gemeente) voldoende duidelijk en proportioneel?

Daarnaast was er ruimte voor overige vragen en opmerkingen en zijn er ook reacties in de vorm van een brief ingediend. De consultatie heeft in totaal tien reacties opgeleverd vanuit energieleveranciers, netbeheerders, gemeenten, schuldhulpverleners en burgers.

2. Beeld van binnengekomen reacties

2.1 Wijzigingen naar aanleiding van de consultatiereacties

Uit de consultatie reacties blijkt brede steun voor de voorgenomen wijziging van de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en de Warmteregeling. Voor uitvoering en een effectieve aansluiting op de praktijk is een aantal suggesties ter verbetering en verduidelijking gedaan. De volgende elementen uit de consultatiereacties hebben tot een wijziging van de regeling geleid:

Rol en verplichting netbeheerder (alleen relevant voor elektriciteit en gas)

In de procedure voorafgaand aan ontbinding van het contract met de vergunninghouder wegens wanbetaling is er sprake van de situatie dat de vergunninghouder de vordering van de netbeheerder ook factureert en int bij de kleinverbruiker. Dit wordt ook wel het zogeheten 'leveranciersmodel' genoemd. Zo lang er een leveringscontract is heeft de netbeheerder geen contact met de kleinverbruiker over periodieke betalingen. De regeling is aangepast door de 'netbeheerder' weg te laten in de procedurevoorschriften die hierdoor alleen relevant zijn voor de vergunninghouder. In artikel 2 is verhelderd dat de bepalingen met betrekking tot de vordering van de vergunninghouder ook zien op de vordering van de netbeheerder en in een nieuw artikel 4d is opgenomen dat de netbeheerder contact moet opnemen met de kleinverbruiker teneinde een redelijke en passende betalingsregeling aan te bieden voor de (eenmalige) kosten die na einde levering worden gemaakt (ook wel: de afsluit- en heraanluitkosten).

Gegevensuitwisseling bij wanbetaling

Met betrekking tot het uitwisselen van gegevens tussen de vergunninghouder en de instantie ten behoeve van schuldhulpverlening (hierna: de gemeente) zijn meerdere verzoeken tot aanpassing en verduidelijking gedaan. De bepalingen zijn in overeenstemming met het merendeel van de consultatiereacties hierop aangepast, zodat deze bijdragen aan een effectief en tijdig hulpaanbod bij betalingsproblemen en tegelijk aan de waarborgen van proportionaliteit en subsidiariteit voor het uitwisselen van gegevens is voldaan. De bepaling dat het niet nakomen van een betalingsregeling een reden is voor het uitwisselen van gegevens is aangepast naar een bepaling met betrekking tot het aanmerkelijk hoger worden van de betalingsachterstand, omdat het niet nakomen van een betalingsregeling volgens het merendeel van de geconsulteerde partijen niet (altijd) het juiste moment oplevert voor het doel van de gegevensuitwisseling.

Bescherming tegen afsluiting in geval van schuldhulpverlening

Met de voorgenomen wijziging van de regeling geldt een aanvraag tot schuldhulpverlening het gehele jaar als reden om niet te mogen worden afgesloten, totdat op dat verzoek negatief is beslist. In de gewijzigde regeling is verder verduidelijkt wanneer deze bescherming geldt indien de

(klein)verbruiker niet zelf een aanvraag doet, maar de gemeente hiervoor vier weken de tijd krijgt na het signaal van de leverancier aan de gemeente met betrekking tot een betalingsachterstand.

2.2 Consultatiereacties die niet hebben geleid tot een wijziging van de regeling

Onderscheid zakelijke afnemers

Door energieleveranciers is voorgesteld onderscheid te maken tussen (klein)verbruikers op basis van zakelijk of huishoudelijk energieverbruik. De wetgeving op grond waarvan deze regeling is opgesteld gaat uit van de definitie (klein)verbruikers. Enig verder onderscheid in de regeling is behouden voor wat betreft natuurlijke personen als het gaat om de inspanningen gericht op schuldhulpverlening en voor kwetsbare consumenten.

Verduidelijking begrippen

Verzocht is om met betrekking tot het in contact treden 'tot het uiterste' verder te duiden of te schrappen en de term 'zo nodig' weg te laten. Verder is gevraagd een redelijke en passende betalingsregeling verder te duiden. Zoals ook in de consultatiereacties is aangegeven is in de verduidelijking in de toelichting hier al zoveel mogelijk invulling aan gegeven en wordt ook ruimte behouden voor maatwerk. Er is voor gekozen hierbij niet af te wijken van de effectieve bepalingen die in de winterperiode van '22/'23 golden en daarmee geen afbreuk te doen aan de mate van consumentenbescherming. Het verduidelijken van de opvolging van (vroeg)signalen en via welke kanalen deze worden uitgewisseld valt buiten de scope van deze regeling.

Afsluitsignaal netbeheerder

Gemeenten en schuldhulpverleners doen een oproep om zodra de leverancier tot contractontbinding is over gegaan en de netbeheerder gehouden is de kleinverbruiker af te sluiten ook een verplichting op te nemen voor de netbeheerder om de gegevens van de kleinverbruiker naar de gemeente te sturen, bij wijze van laatste afsluitsignaal. Leveranciers geven aan dat netbeheerders hierdoor hun maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid kunnen tonen. Hiervoor kent de regeling momenteel geen grondslag en het opnemen van een dergelijk, extra, signaal zou in dit geval niet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit voldoen. De regeling wordt gewijzigd om contractontbinding zoveel mogelijk te voorkomen en reeds een extra signaal toe te voegen op het moment dat tot contractontbinding (wat afsluiting tot gevolg heeft) in de regeling op te nemen. Met deze wijziging wordt er naar gestreefd betalingsproblemen zo vroeg mogelijk te signaleren en op te lossen en gegevensuitwisseling tot het noodzakelijke te beperken.

Uitspraak Rechtbank Amsterdam

In een van de consultatiereacties wordt een uitspraak van de Rechtbank Amsterdam aangehaald.¹ Hierin wordt aangegeven dat *'de netbeheerder pas mag afsluiten wanneer aangetoond kan worden dat de energieleverancier aan de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers heeft voldaan. (...) Dit vonnis wordt makkelijk verkregen, omdat er geen energieleverancier is en dus de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers niet van toepassing is. (...) De rechtbank Amsterdam constateert hier terecht de regeling makkelijk is te omzeilen. Om te voorkomen dat deze interpretatie van de regeling tot de rechtbank Amsterdam beperkt blijft is het van belang om de regeling aan te passen. Ook bij het ontbreken van een energieleverancier zou de netbeheerder alleen tot afsluiting mogen overgaan wanneer de energieleverancier aan de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers heeft voldaan.'* Het gaat hier om de onwenselijke situatie dat een leverancier niet volgens de voorschriften van de regeling zou hebben gehandeld. Ter weerlegging van de interpretatie kan in ieder geval ingebracht worden dat de regeling in dat geval niet niet van toepassing is. Het is aan de energieleverancier om aan de voorwaarden van de regeling te voldoen en de ACM ziet op de naleving toe. Dit volgt ook uit de Informatiecode, artikel 3.4.1.1., namelijk: *'De leverancier informeert de aangeslotene tenminste twintig werkdagen voorafgaand aan het indienen van de eindeleveringsmelding bij de regionale netbeheerder over zijn voornemen om de levering te beëindigen. De leverancier zorgt dat is voldaan aan de voorwaarden van de regeling, bedoeld in artikel 95b, achtste lid, van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 44, achtste lid, van de Gaswet.'*

Implementatietermijn

Energie Nederland heeft verzocht om een implementatietermijn op te nemen voor inwerkingtreding van artikel 4a voor de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en 5a voor de Warmteregeling. Na navraag blijkt dat dit te maken heeft met de technische implementatie van het sturen van de signalen die op grond van de gewijzigde regeling met de instantie voor schuldhulpverlening (gemeente) verzonden moeten worden. Gemeenten en schuldhulpverleners

¹ ECLI:NL:RBAMS:2023:1434, Rechtbank Amsterdam, 10180562 CV 22-14443 (rechtspraak.nl)

geven aan deze signalen direct te kunnen ontvangen en te verwerken. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat in een eventuele implementatieperiode (klein)verbruikers tussen wal en schip vallen en er al zo snel mogelijk in de geest van de regeling gehandeld kan worden is er geen formele implementatietermijn opgenomen.

Overig

Enkele specifieke punten, zoals verduidelijking welke arts een verklaring mag afleggen en welke termijn hiervoor geldt en het verzoek voor warmteleveranciers alleen de plicht tot heraansluiting bij een aanvraag tot schuldhulpverlening 'met redelijke kans van slagen' op te nemen hebben niet tot een wijziging van de regeling geleid, omdat deze niet binnen de aanleiding van de wijziging passen en om geen onnodige wijzigingen in de regeling door te voeren. Daarnaast is het verzoek om de nakomingstermijn voor de tweede en derde betalingsherinnering in te korten uit het oogpunt van consumentenbescherming niet ingewilligd.

3. Vervolg

De Minister voor Klimaat en Energie zal over de gewijzigde regeling besluiten. De vastgestelde gewijzigde regeling zal uiterlijk 31 maart 2023 in de Staatscourant worden geplaatst met het oog op tijdige inwerkingtreding op 1 april 2023.